

[Poul Møller.]

for det første skulle forhandle om et 17 europæiske lande omfattende frihandelsområde med de seks, med Norden, med Storbritannien og andre lande som led i et sådant fælles økonomisk samarbejde. Samtidig hermed skulle regeringen fortsat arbejde med planlægning af en speciel nordisk toldunion, uden at den dog herved afskar os fra at tilslutte os de seks landes Romaftale, såfremt vi efter nøgtern vurdering foretrak dette. Denne målsætning har regeringen søgt at forfølge, og den kan ikke beklage sig over, at oppositionen ikke i den henseende har givet den både tid og tilslutning — tid og tilslutning til at søge en sådan politik realiseret.

Når det konservative folkeparti hidtil har stillet sig bag regeringen og støttet regeringen i dens bestræbelser for at nå frem til et europæisk frihandelsområde som det primære mål, der eventuelt kunne forenes med enten en tilslutning til et nordisk fællesmarked eller en tilslutning til de seks, så skyldes det for det første, at vi herved måske kunne undgå at vælge mellem nord og syd, mellem Storbritannien og kontinentet. Blot et kig på Europakortet viser os jo, hvordan vort land må være interesseret i at undgå et sådant valg, specielt valget mellem syd og nord. For det andet er vi gået positivt og aktivt ind for Europatanken ud fra både kulturelle, politiske og økonomiske overvejelser. Vi gik ind for Europarådet, vi gik ind for samarbejdet i OEEC, fordi vi stærkt følte nødvendigheden af, at den gamle verdensdel, som vi tilhører, må samarbejde, hvis den vil bestå, og hvis den vil kunne hævde sig som en politisk, økonomisk og kulturel faktor. Det var klart for os, at jo mere omfattende en sådan europæisk fusion eller integration kunne blive, desto større muligheder ville Europa — den verdensdel, hvis skæbne også er vor — have for at rejse sig efter 2 verdenskriges slid på ressourcerne og for at genvinde den prestige, der var faldet så stærkt efter disse indbyrdes krige. Der lå derfor efter vort

skøn et vidtrækkende perspektiv på lang sigt i en sådan politik; men rent øjeblikkeligt og rent erhvervsøkonomisk var det også i vor interesse at fastholde et samlet Vesteuropa. Endnu i 1958 udgjorde vor eksport til Storbritannien 2 110 mill. kr., eller mere end vi eksporterede til noget andet land, og frihandelsområdet gjorde det muligt for os at bevare tilknytningen til Norden og eventuelt i forbindelse hermed realisere planen om et nordisk fællesmarked, som både stærke følelser og kraftige kulturbånd gjorde os interesseret i. Endelig muliggjorde planen om et frihandelsområde, at vi udadtil, over for den øvrige verden, kunne bevare de handelsforbindelser, som ikke mindst i de senere år er blevet så stærkt udbygget, og at vi ikke behøvede at frygte for, at høje todsatser over for de oversøiske lande skulle belaste vore forbindelser med disse.

Alle disse gode grunde betød, at den konservative folketingsgruppe støttede regeringen i bestræbelserne for at nå frem til en almindelig bred europæisk løsning. Men en politik, den være båret af de højeste idealer og præget af det største klarsyn, lader sig kun opretholde som praktisk politik for et land, så længe den ud fra en realistisk vurdering indeholder praktiske muligheder.

Jeg føler ingen anledning til ved denne lejlighed at kritisere den måde, hvorpå den højtærede udenrigsminister har forsøgt at realisere denne fælles politik. Jeg tror, han har gjort, hvad han formåede, men han har desværre intet kunnet opnå. Der har vel ikke fra dansk side været manglende vilje til at give afkald for at nå frem til et resultat, men vi har kun været en lille brik i det store europæiske spil; og har vi af og til været tilbøjelige til at tro, at vi kunne agere på den europæiske scene i kraft af vore argumenters styrke, så har kendsgerningerne desværre vist os, at vor rolle til syvende og sidst kun er statistens.

Den sidste uenighed mellem Frankrig og Storbritannien om væsentlige dele af et frihandelsområde bragte til sidst forhandlingerne til at kuldsejle. Det var vel allerede